

AHMED-İ DÂ'Î (ö. 1421'den sonra)

XIV. yüzyılın sonu ile XV. yüzyılın başında yaşamış bilgin bir şairdir. Çok sayıda eser vermiştir. Germiyan ve Osmanlı sahasında yaşamış ve şehzadelğinde II. Murad'a hocalık yapmış olan şair, II. Murad'ın padişah olduğu ilk yıllarda 1421'den sonra ölmüştür.

Şairin çoğu tercüme olan 8'i mensur 6'sı manzum 14 eseri vardır. Dai'nin eserlerinin tasavvufi bir mesnevi, evliya tezkiresi, rüya tabiri, fıkıh, tefsir, inşa örnekleri, tıp, astronomi, lugat ve hadis örnekleri gibi hemen hepsinin ayrı konularda yazılmış olması ilgi alanlarının genişliğini göstermesi bakımından dikkat çekicidir.

Manzum eserleri arasında Türkçe ve Farsça olmak üzere iki divanı vardır. Ayrıca *Çeng-name* ve *Teressül* onun en tanınan eserleri arasındadır. Mensur eserlerinin hemen hepsi Arapça veya Farsçadan çeviridir. En önemli eserleri şunlardır:

1. TÜRKÇE DİVAN: İki nüshası vardır. 27'si kaside olmak üzere toplam 331 şiir vardır.

Mehmet Özmen, *Ahmed-i Daî Divanı (Metin-Gramer-Tıpkıbasım)*, 2C., TDK Yayınları, Ankara, 2001.

2. FARŞÇA DİVAN

3. ÇENG-NÂME: Emir Süleyman Çelebi adına yazılmış özgün bir mesnevidir. Çengi oluşturan “ipek kıl, ağaç, ahı derisi ve at kılı”nın başından geçenlerin anlatıldığı alegorik (sembolik) tasavvufî bir eserdir.

Bilinen üç nüshası bulunan eserin Burdur nüshasının tıpkıbasımını Ertaylan 1952: 157-262’de yer almaktadır. İzzet Koyunoğlu nüshası ise şair ve eser hakkında bir inceleme ile birlikte Gönül Alpay (Tekin) tarafından tıpkıbasım olarak yayımlanmıştır:

Gönül Alpay (Tekin), *Ahmed-i Dâ’î and His Çeng-nâme (An old Ottoman Mesnevi)*, Cambridge, 1975.

4. TERESSÜL

Türk edebiyatında münşeat türünün şimdilik bilinen ilk eseridir. Eser mektup yazma usul ve kurallarını anlatır. Bu eser, en eski ve en güzel inşa örneklerini içermesi bakımından çok önemlidir.

5. TERCÜME-İ TEFSİR-İ EBU'L-LEYS-ES- SEMERKANDÎ

Anadolu'da Türkçeye tercüme edilen ilk Kur'an Tefsiri olarak kabul edilmektedir.

6. CAMASB-NÂME:

Farsça'dan tercümedir. Danyal Peygamberin oğlu Camasb'ın hayatı hakkında küçük bir mesnevidir.

Kaynakça

İ.H. Ertaylan, *Ahmed-i Dâ'î Hayatı ve Eserleri*, İstanbul, 1952.

Tunca Kortantamer, “*Ahmed-i Dâ’î İle İlgili Yeni Bilgiler*”, *Türkoloji Dergisi*, C.VII, s. 103-138.